

A Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület (MIE) gyógyszeripari munkabizottsága ez év szeptemberében ajánlást¹ fogalmazott meg az Európai Szabadalmi Egyezmény (ESZE) 65. cikkében szabályozott fordítási követelmények enyhítésére irányuló Londoni Megállapodásról. Az ajánlást a MIE 2005. november 16-17-én tartott ráckevei konferenciáján külön kerekasztal-beszélgetésben vitatták meg. Ezzel Magyarországon is újból napirendre került a Londoni Megállapodáshoz való csatlakozás kérdése.

E tanulmány, melynek szerzője dr. Ficsor Mihály, adalékokkal kíván szolgálni a Londoni Megállapodásról megindult szakmai vitához. Ezek az adalékok talán segítségünkre lehetnek abban, hogy a Londoni Megállapodással kapcsolatos egyes – nem feltétlenül megalapozott – aggodalmakat, hiedelmeket eloszlássuk, és tárgyilagosan mérlegeljük azokat az érveket, amelyeket a megállapodás ellen vagy éppen mellette szoktak felhozni.

Újraéledő viták a Londoni Megállapodásról

I. A Londoni Megállapodás – dióhéjban

Az európai szabadalmi rendszer reformjáról tartott második kormányközi konferencián² - Londonban, 2000. október 16-17-én – az Európai Szabadalmi Egyezmény (ESZE) akkori 19 tagállamából 7 ország képviselői írták alá azt a megállapodást (az ún. Londoni Megállapodást),³ amely – az ESZE-tagországok számára nyitva álló, opcionális tagsággal – az európai szabadalmak fordításával járó költségek csökkentését célozza. A megállapodás szerint a részes országok eltekintenek az ESZE 65. cikkének (1) bekezdésében lehetővé tett fordítási követelmény érvényesítésétől, vagyis annak előírásától, hogy az európai szabadalomnak az adott országban való hatályossá tételéhez meghatározott határidőn belül be kell nyújtani az európai szabadalom fordítását az érintett állam hivatalos nyelvén. Ennek feltétele azokban az országokban, amelyeknek az Európai Szabadalmi Hivatal (ESZH) valamelyik hivatalos nyelve – vagyis az angol, a francia vagy a német – nem hivatalos nyelve, hogy a szabadalom az említett három hivatalos nyelv közül az érintett ország által választott nyelven rendelkezésre álljon. Ezek az országok továbbá a megállapodáshoz való csatlakozásuk után is megkövetelhetik az igénypontoknak a saját hivatalos nyelvükre való lefordítását. Az érintett ország hivatalos nyelvére – a megállapodás szerint – csak akkor kell az európai szabadalom teljes leírását lefordítani, ha a szabadalommal kapcsolatban jogvita keletkezik.

A második kormányközi konferencia óta – az aláírásra nyitva álló, 2001. június 30-án lejáró határidő végéig – a Londoni Megállapodás aláíróinak száma tízre⁴ emelkedett. A 2005. novemberi adatok szerint a megállapodást megerősítette, illetve ahhoz csatlakozott: az Egyesült Királyság, Izland, Lettország, Monaco, Németország és Szlovénia. (Meg kell

¹ Ld. a MIE gyógyszeripari munkabizottságának vitairatát az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemlének ugyanebben a számában. A vitairat a MIE honlapján is olvasható: <http://mie.org.hu>.

² Second Intergovernmental Conference on the Reform of the EPO, London, 16-17 October 2000

³ Agreement on the application of Article 65 of the Convention on the grant of European Patents (WPR/6/00 Rev. 3, Limassol, 09.06. 2000); Agreement dated 17 October 2000 on the application of Article 65 EPC, OJ EPO 2001, 549.

⁴ Az aláíró országok listája: Dánia, Franciaország, Hollandia, Liechtenstein, Luxemburg, Monaco, Nagy-Britannia, Németország, Svájc és Svédország.

jegyezni, hogy Dániában már megtörtént és hatályba is lépett a megállapodást átültető jogszabály-módosítás, noha a ratifikációs eljárás még nem fejeződött be. Folyamatban van a megállapodás ratifikációja Svájcban és Svédországban is⁵.) A megállapodás mindazonáltal még nem lépett hatályba, mert erre csak az attól az időponttól számított negyedik hónap első napján kerül majd sor, amikor az ESZE szerződő államai közül a nyolcadik is letétbe helyezte megerősítő vagy csatlakozási okmányát, feltéve, hogy ezek között az államok között van az a három állam (azaz Franciaország, Németország és az Egyesült Királyság) is, amelyekben a legtöbb szabadalmat adták meg az 1999. év folyamán [6. cikk (1) bek.]. Mint az előzőekből kitűnt: ezek a feltételek még nem teljesültek.

A Magyar Köztársaság – az 54/2002. (IX. 13.) OGY határozat alapján – 2003. január 1-jén csatlakozott az ESZE-hez (ratifikálva annak mind a jelenleg hatályos, mind pedig a Münchenben, 2000. november 29-én felülvizsgált szövegét). Már ekkor fennállt annak elvi lehetősége, hogy hazánk egyidejűleg csatlakozzon az ESZE-hez és a Londoni Megállapodáshoz, hiszen az utóbbi csatlakozásra nyitva állt azok előtt az országok előtt is, amelyek meghívást kaptak vagy egyébként jogosultságot szereztek az ESZE-hez való csatlakozásra⁶. Ennek megfelelően az ESZE-hez történő csatlakozást megelőző hazai felmérések és szakmai viták kiterjedtek a Londoni Megállapodás ratifikálásának kérdésére is. E tárgyban több tanulmány is megjelent az Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemlében, valamint állásfoglalást adott ki a Magyar Szellemi Tulajdonvédelmi Tanács is⁷.

Erre az alapos előkészítő munkára támaszkodhatott a Londoni Megállapodással kapcsolatos kormányzati álláspont, amelyet az ESZE-hez való csatlakozás folytán szükségessé váló törvénymódosítás alapjául szolgáló javaslat miniszteri indokolása⁸ (a továbbiakban: a 2002. évi Szt.-módosítás indokolása) a következőképpen foglalt össze:

„Nem indokolt, hogy hazánk csatlakozzon az ESZE 65. cikkében szabályozott fordítási követelmények enyhítésére irányuló Londoni Megállapodáshoz. E megállapodás alapján ugyanis nem volna megkövetelhető az európai szabadalmak szövegének magyar fordítása, ami jogbiztonsági és egyéb alkotmányos aggályokat vethetne fel, továbbá kiiktatná a fordítási követelménynek a valós gazdasági érdekelttséghez nem köthető oltalmi igényeket kiszűrő hatását. A szabadalmi rendszer egyik alapelve is csorbát szenvedne, hiszen elmaradna a találmánynak a köz számára a kizárólagos hasznosítási jog ellenében – a hivatalos nyelven – történő feltárása. Figyelembe kell venni azt is, hogy a szabadalmi leírásokban foglalt műszaki információ 80-90 százaléka csak ilyen módon férhető hozzá és ez az ismeretanyag pótolhatatlan a kutatásban és a fejlesztésben. A fordítási követelményektől való eltekintés a magyar műszaki nyelv elszegényedését is előidézhethetné. Végül nyilvánvalóan mérlegelni kell azt is, milyen fokú az ESZE hivatalos nyelveinek az ismerete hazánkban (általában és a leginkább érintett gazdasági, illetve szakmai körökben).”

⁵ Stadler Johanna: A 2000. október 17-én kötött Londoni Megállapodás, IJO-8/2005., kézirat, Bp., 2005. április 28., 1-2 old.; ld. még: <http://patlaw-reform.european-patent-office.org>; valamint: *Status of ratification procedures*, CA/135/05, Munich, 16.11.2005

⁶ Ez következik a Londoni Megállapodás 4. cikkéből.

⁷ Vörös Imre: A szabadalom fordításának nyelve – alkotmányossági kérdések, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2001. december, 37-52. old.; Gödölle István: Kiegészítő észrevételek dr. Vörös Imre tanulmányához, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2001. december, 53-54. old.; Mándi Attila: Kiegészítő észrevételek dr. Vörös Imre tanulmányához, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2002. február, 50-52. old.; A Magyar Szellemi Tulajdonvédelmi Tanács állásfoglalása az európai szabadalmi dokumentumok fordításainak megkövetelésével kapcsolatos alkotmányossági szempontokról, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2001. december, 36. old.

⁸ Az indokolást ld. a Szabadalmi Közlöny és Védjegyertesítő 2002. decemberi számának különlenyomatában.

Mindezekre tekintettel a kormányzati álláspont az volt – és az említett törvényjavaslat is ebből indult ki -, hogy hazánk 2003. január 1-jével váljon az ESZE szerződő államává, anélkül azonban, hogy egyidejűleg csatlakozna a Londoni Megállapodáshoz is. A már említett országgyűlési határozat ezzel a kormányzati állásponttal összhangban csupán az ESZE-hez való csatlakozásnak adott zöld utat; a Londoni Megállapodás ratifikálása elmaradt.

A Londoni Megállapodás 1. cikkének (1) bekezdése azokra a szerződő államokra vonatkozik, amelyek hivatalos nyelve – vagy valamelyik hivatalos nyelve – megegyezik az ESZE egyik hivatalos nyelvével. Ezek a szerződő államok nem élhetnek az ESZE 65. cikkének (1) bekezdésében biztosított szabályozási lehetőséggel, azaz nem írhatják elő az európai szabadalom területükön való hatályosulásához sem a teljes szöveg, sem az igénypontok fordításának benyújtását. Ugyanakkor ezekben a szerződő államokban legalább az igénypontok fordítása mindig rendelkezésre áll az ESZH nyelvi rezsimjéből adódóan.

A Londoni Megállapodás 1. cikkének (2) bekezdése azokra a szerződő államokra vonatkozik, amelyeknek nincs az ESZH hivatalos nyelveinek valamelyikével megegyező hivatalos nyelve (Magyarország is ezek közé az államok közé tartozik). Ezek a szerződő államok sem élhetnek az ESZE 65. cikkének (1) bekezdésében adott szabályozási lehetőséggel, azaz nem írhatják elő az európai szabadalom területükön való hatályosulásához a hivatalos nyelvükön készített fordítás benyújtását, feltéve, hogy az európai szabadalmat az ESZH-nak az adott szerződő állam által választott hivatalos nyelvén adták meg, vagy annak szövegét erre a nyelvre lefordították és a fordítást az ESZE 65. cikke (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban benyújtották. A szóban forgó szerződő államok a megállapodás 1. cikkének (3) bekezdése alapján mindazonáltal továbbra is megkövetelhetik az európai szabadalom területükön való hatályosulásához, hogy – a 65. cikk (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban – nyújtsák be az igénypontoknak a hivatalos nyelvükön készített fordítását. E szerződő államok is eltekinthetnek azonban teljes mértékben a fordítási követelményektől, vagy azokat a megállapodás 1. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglaltaknál kedvezőbben is meghatározhatják; ezt a megállapodás 1. cikkének (4) bekezdése külön meg is erősíti.

A megállapodás 2. cikke értelmében bármely szerződő állam megkövetelheti, hogy az európai szabadalommal kapcsolatos jogvita esetén a szabadalmas saját költségén

a) készítse el – az állítólagos bitorló kérésére – az európai szabadalom teljes szövegének a fordítását, annak az államnak a hivatalos nyelvén, amelyben az állítólagos bitorlást elkövették;

b) nyújtsa be – a hatáskörrel rendelkező bíróság vagy „kvázi igazságszolgáltatási hatóság” (*quasi judicial authority*) felhívására, az előtte folyó eljárásban – az érintett állam hivatalos nyelvén készített fordítást.

Ha Magyarország csatlakozna a Londoni Megállapodáshoz, akkor tehát a következő helyzettel szembesülnénk.

A hazánkban hatályos európai szabadalom teljes szövege mindig rendelkezésre állna az ESZH általunk választott egyik hivatalos nyelvén, azaz feltehetőleg angol nyelven. Ha az ESZH előtti eljárás nyelve a francia vagy a német volt, az európai szabadalom teljes szövegének angol nyelvű fordítását be kellene nyújtani az MSZH-hoz az ESZE 65. cikke

szerinti rendben. Ha pedig az ESZH előtti eljárás nyelve eleve az angol volt, ezen a nyelven a szöveg a megadásról szóló értesítés meghirdetésekor azonnal rendelkezésre állna.

Emellett a Magyarországon hatályos európai szabadalom igénypontjainak magyar nyelvű fordítása is hozzáférhetővé válna, hiszen megkövetelhetnénk e fordításnak az ESZE 65. cikke szerinti rendben történő benyújtását.

Az európai szabadalommal kapcsolatos jogvita esetén pedig a szabadalom teljes szövege rendelkezésre állna magyar nyelven – a szabadalmas költségén.

Érdemes szemügyre vennünk a Londoni Megállapodás érdemi szabályait az ESZE fordításokra vonatkozó rendelkezéseinek nézőpontjából is.

Az ESZE 65. cikke többszörösen opcionális szabály, több kérdésben is szabályozási lehetőségeket kínál a szerződő államoknak. A szerződő államok szabadon dönthetnek arról, hogy az európai szabadalomnak a területükön való hatályosulásához

- egyáltalán megkövetelik-e bármilyen fordítás benyújtását;
- az európai szabadalom teljes szövegének vagy csak a szöveg valamely részének (pl. az igénypontoknak) a fordítását követelik-e meg.

Emellett a szerződő államok dönthetnek arról is, hogy

- a fordítás benyújtására szabjanak-e határidőt, és az egyezzen-e meg az ESZE-ben rögzített minimummal, vagy annál hosszabb legyen-e;
- a fordítás közzétételének (meghirdetésének) költségeit – részben vagy egészben – megfizettessék-e a szabadalmassal;
- a fordítás benyújtásának elmulasztásához társítsák-e az európai szabadalom *ab initio* hatálytalanságának jogkövetkezményét.

Az ESZE 65. cikkének ebből a többszörösen opcionális jellegéből adódik, hogy bármely szerződő állam autonóm módon, egyoldalú elhatározással is bevezetheti a Londoni Megállapodásban előírt fordítási könnyítéseket, azaz akár anélkül, hogy valaha is a megállapodás részesévé válna, feloldhatja – részben vagy egészben – az európai szabadalmakkal kapcsolatos fordítási követelményeket.

Az ESZE 67. cikke alapján már ma is elegendő az igénypontok fordításának benyújtása ahhoz, hogy az európai szabadalmi bejelentéssel keletkező ideiglenes oltalom hatályosuljon az érintett szerződő állam területén, hiszen ennél szigorúbb fordítási követelményt egyik szerződő állam sem állíthat. A magyar szabadalmi jogban sincs ez másként: az európai szabadalmi bejelentés közzétételével akkor keletkezik a Magyar Köztársaságban – ideiglenes – oltalom, amikor az MSZH hatósági tájékoztatást közöl az igénypontok magyar nyelvű fordításának benyújtásáról [a találmányok szabadalmi oltalmáról szóló 1995. évi XXXIII. törvény (Szt.) 84/E. § (1) bek.]. Ebben a rendben tehát az európai szabadalmi bejelentés tárgya jelenleg is ideiglenes oltalmat élvezhet Magyarországon – magyar nyelvű igénypontok és idegen (angol, francia vagy német) nyelvű leírás alapján. Az oltalom véglegessé válása esetén pedig szabadalombitorlás miatt erre az időszakra vonatkozóan is lehet igényt érvényesíteni; az eljárásnak az Szt. 36. §-ának (1) bekezdésében előírt felfüggesztése ennek nem akadály.

Figyelmet érdemel továbbá az is, hogy az ESZE 70. cikkének (1) bekezdése szerint az európai szabadalmi bejelentés, illetve az európai szabadalom hiteles szövege mindig az ESZH előtti eljárás nyelve szerinti szöveg. Ez a szöveg számít hitelesnek mind az ESZH előtti eljárásokban, mind pedig a szerződő államokban. A Magyarországon hatályos európai szabadalmak hiteles szövege tehát – függetlenül attól, hogy magyar fordításuk az ESZE 65. cikke és az Szt. 84/H. §-a alapján rendelkezésre áll – mindig idegen (angol, francia vagy német) nyelvű; az minden esetben az ESZH előtti eljárás nyelve szerinti szöveg lesz és nem a magyar változat. Ezen nem változtat az ESZE 70. cikkének (3) bekezdésében foglalt szabályozási opció, illetve az Szt. arra épülő rendelkezése sem, amelynek alapján a magyar nyelvű fordítás az oltalom terjedelme kérdésében (de csak ebben a kérdésben), ha az oltalom terjedelme a fordítás szerint szűkebb, mint az ESZH előtti eljárás nyelvén készült szöveg [Szt. 84/J. §; ld. továbbá az Szt. 84/K. §-át is a fordítás kijavítása és a szűkebb terjedelmű oltalmat eredményező fordításban bízó jóhiszemű személyeknek a fordítás kijavításáig megszerezhető „továbbhasználati” jogát illetően].

II. A Londoni Megállapodás – alkotmányossági nézetben

A Londoni Megállapodás ratifikációjával szembeni érvelés egyik fő vonulata alkotmányossági aggályokból indul ki.

A Magyar Szellemi Tulajdonvédelmi Tanács (MSZTT) állásfoglalása szerint:

„A Magyarország területén érvényes szabadalmak leírásainak és igénypontjainak magyar nyelven történő hozzáférhetővé tétele az alkotmányos alapjogokkal összefüggő követelmény. Tagságunk esetén az európai, illetve a közösségi szabadalmi dokumentumok magyar nyelvű fordításainak elmaradása az Alkotmány hatályos szövegének különösen a következő rendelkezései szempontjából volna aggályos:

- *a vállalkozás joga és a gazdasági verseny szabadsága [9. § (2) bek.],*
- *a hátrányos megkülönböztetés tilalma [70/A. §],*
- *a jogállamiság és a jogbiztonság követelménye [2. § (2) bek.], valamint*
- *a közérdekű adatok megismeréséhez fűződő jog [61. § (1) bek.]”⁹*

Mielőtt az előzőekben megemlített és a MIE munkabizottságában felvetett alkotmányossági aggályokat részletesen is sorra vennénk, érdemes felvázolnunk európai hátterüket.

Témánk szempontjából különösen érdekesnek tűnik a közösségi védjegyrendszer nyelvi rezsimjét az Európai Bíróság mérlegére helyező Kik-ügy.¹⁰ A Kik-ügyben hozott – az EU hivatalos nyelveinek egyenlőségével „leszámoló” – ítélet részletes ismertetése és értékelése jócskán meghaladná ennek az írásnak a terjedelmi korlátjait. Mindazonáltal elkerülhetetlennek tűnik, hogy az ítélet elvi élű megállapításaiból kiszemezzünk azokat, amelyek – igaz, inkább csak áttételesen – a Londoni Megállapodásról folyó viták szempontjából is érdekesek lehetnek, mintegy fölrajzolva e viták európai közösségi jogi hátterét.

Az Európai Bíróság szerint az EK Szerződés „számos utalást tartalmaz a nyelveknek az Európai Unióban történő használatára. Mindazonáltal, ezek az utalások nem tekinthetők

⁹ MSZTT, i.m. (7), 36. old.

¹⁰ C-361/01 P, *Christina Kik v. OHIM*, ld. a <http://curia.eu.int> honlapon

egy olyan általános közösségi jogelv bizonyítékának, amely bármely polgárt feljogosítana arra, hogy minden körülmények között követelhesse a saját anyanyelvére való lefordítását bárminek, ami akár csak eshetőlegesen is érintheti az érdeket” (82. pont); ebből adódóan „nem feltétlenül szükséges valamely egyedi határozatot az összes hivatalos nyelven elkészíteni, még akkor sem, ha az nemcsak a címzett, hanem az Unió rajta kívüli polgárának – pl. egy gazdasági versenytárs – jogait is érintheti” (85. pont).

Az ítélet 92. pontja felidézi azokat a – méltánylandó – szempontokat, amelyeket a közösségi védjegyrendszer működését Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (BPHH) nyelvi rezsimjének kialakításakor figyelembe kellett venni: egyaránt mérlegelni kellett a köz, az összes potenciálisan érintett gazdasági szereplő, valamint a bejelentők, a jogosultak és az egyes eljárásokban részt vevő ellenérdekű felek érdekeit. Mindezek alapján az ítélet arra a következtetésre jut: „megfelelő és arányos” volt a BPHH hivatalos nyelveinek az Európai Közösségben „legszélesebb körben ismert” nyelvekre való korlátozása.

A téma európai közösségi háttéréhez hozzátartozik az EU Tanácsában a közösségi szabadalomról 2003. március 3-án elfogadott ún. közös politikai megközelítés.¹¹ Ennek értelmében a közösségi szabadalom teljes szövege az eljárás nyelvén állna csak rendelkezésre; a megadást követően azonban az ESZH-nál be kellene nyújtani az igénypontok fordítását az EU összes többi hivatalos nyelvén. Jogvita esetén a közösségi szabadalom teljes szövegét - a szabadalmas költségén – rendelkezésre kellene bocsátani az érintett tagállam hivatalos nyelvén. E „közös politikai megközelítést” – miniszteri szintű egyezséget – tükrözi a közösségi szabadalomról szóló rendelet tervezetének legutolsó változata is (24/a–24/d. cikkeiben).¹² Ez a nyelvi-fordítási rezsim a Tanács álláspontja szerint kielégíti a költséghatékonyság, a jogbiztonság és a diszkriminációmentesség követelményeit. Magyarország – tagállamként – elfogadta és támogatta ezt a megoldást. A közösségi szabadalomról szóló rendelet elfogadását mind ez ideig az akadályozta, hogy a fordításokhoz fűződő joghatásokról és a benyújtásukra nyitva álló határidőről nem tudtak megegyezni a tagállamok.

a) Az MSZTT állásfoglalása elsőként a vállalkozás joga és a gazdasági verseny szabadsága szempontjából tekintené aggályosnak a Londoni Megállapodás rendszerének elfogadását.¹³ Ilyen aggályokat a MIE munkabizottsága is megfogalmazott.

Látni kell azonban, hogy a vállalkozás joga, illetve a gazdasági verseny szabadsága korántsem abszolutizálható, nem korlátozhatatlan. A gazdasági verseny szabadsága – hasonlóan a piactudáshoz [Alk. 9. § (1) bek.] – nem minősül önálló alapjognak, sokkal inkább az Alkotmányban rögzített államcélnek: „a gazdasági verseny szabadsága ... nem alapjog, hanem a piactudás olyan feltétele, amelynek meglétét és működését biztosítani ... az államnak is feladata” [21/1994. (II. 16.) AB hat.] A szabad versenynek ezért, „külön alkotmányossági mércéje nincs”. Az államnak joga van megfelelő alkotmányos indokból a gazdasági verseny korlátozására [31/1994. (VI. 2.) AB hat.].

A vállalkozás joga ennél intenzívebb védelemben részesül, alapjogi elismerést nyert az Alkotmánybíróság gyakorlatában [21/1994. (II. 16.) AB hat.]. Ez nem jelenti azt, hogy ne

¹¹ A közös politikai megközelítést ld.: OJ EPO 5/2003, valamint az ESZH honlapján: http://www.european-patent-office.org/news/info/2003_04_30_e.htm.

¹² Ld. az ESZH „microsite”-ján: „Legislative Initiatives in European Patent Law”; <http://patlaw-reform.european-patent-office.org>

¹³ MSZTT, i.m. (7), 36. old.

esetne korlátozás alá, a korlátozás alkotmányosságának azonban szigorúbb kritériumai vannak [881/B/991. AB hat., ABH 1992, 474., 475. és 54/1993. (I. 13.) AB. hat.].

Az európai szabadalmakra vonatkozó fordítási előírásokat enyhítő Londoni Megállapodás rendszere az említett alkotmányossági követelményekkel egybevetve a következőképpen értékelhető.

A fordítási követelmények enyhítése a vállalkozás jogát nem érinti, a vállalkozás joga szempontjából közömbös: önmagában az, hogy az európai szabadalmak teljes szövege csak jogvita esetén áll rendelkezésre magyar nyelven, senkit sem akadályoz meg abban, hogy vállalkozóvá váljon, üzleti tevékenységbe kezdjen.

Ahhoz az állam által meghatározott közgazdasági feltételrendszerhez, amelyben a vállalkozó működik, kétségkívül hozzátartozik a szabadalmi jogi környezet is, azon belül a Magyarországon hatályos szabadalmakhoz való hozzáférés, a szabadalmak megismerhetőségének kérdése is. A Londoni Megállapodás rendszerének bevezetése tehát nem magát a vállalkozás jogát érintené, hanem azt a közgazdasági feltételrendszert, amelyben e jog gyakorolható. E feltételrendszertől azt várja el az Alkotmánybíróság, hogy ne legyen piacgazdaság-ellenes és diszkriminatív.

A Londoni Megállapodással szemben felhozott érvek főként a diszkrimináció lehetőségét hangsúlyozzák. Ezekre az érvekre a hátrányos megkülönböztetés tilalmának vizsgálatakor térünk vissza; elegendőnek tűnik e helyt az ott levont következtetés megelőlegezése: a Londoni Megállapodás nem idézne elő – alkotmányossági szempontból kifogásolható – diszkriminációt.

A gazdasági verseny szabadságát illetően pedig szó volt arról az alkotmánybírósági tanról, hogy a gazdasági versenyt az állam korlátozhatja, ha annak van alkotmányosan elfogadható, ésszerű indoka. Bár nem látszik kellően alátámasztottnak az a nézet sem, hogy az európai szabadalmakra vonatkozó fordítási követelmények enyhítése korlátozná a gazdasági versenyt (hiszen az adminisztratív terhek és a költségek csökkentése ezzel éppen ellentétes hatást válthat ki), annyi biztonsággal kijelenthető: az ilyesféle „korlátozásra” elfogadható, ésszerű indokot szolgáltat az európai együttműködés alkotmányos követelménye. Ez utóbbi az Alkotmány 6. §-ának (4) bekezdéséből egyértelműen következik. E bekezdés szerint a Magyar Köztársaság az európai népek szabadságának, jólétének és biztonságának kiteljesedése érdekében közreműködik az európai egység megteremtésében.

b) A Londoni Megállapodás rendszerével szemben felhozott alkotmányossági aggályok között talán a legnagyobb súllyal szerepel az, hogy bevezetése a hátrányos megkülönböztetésnek az Alkotmány 70/A. §-ában kimondott tilalmát sértené. Az előzőekben említett AB határozatokból pedig az olvasható ki: a vállalkozáshoz való jog gyakorlását befolyásoló közgazdasági feltételrendszerrel szemben is azt az elvárást támasztja az állandó alkotmánybírósági gyakorlat, hogy az ne legyen diszkriminatív.

A hátrányos megkülönböztetés vizsgálatát – az Alkotmánybíróság kialakult gyakorlata szerint – annak a „homogén”, egynemű csoportnak a körülhatárolásával kell kezdeni, amelyen belül, amelynek tagjai között az állítólagos megkülönböztetés létrejöhét, illetve fennállhat. diszkrimináció vizsgálatának előkérdése tehát, hogy a megkülönböztetés egymással

összehasonlítható alanyi körre vonatkozik-e, azaz olyan személyeket érint-e, akik homogén csoportot alkotnak [61/1992. (XI. 20.) AB hat., 35/1994. (VI. 24.) AB hat.].

Úgy tűnik, hogy a Londoni Megállapodással kapcsolatos eddigi hazai vizsgálódások elmulasztották a szóban forgó „homogén csoport” pontos körülhatárolását. Álláspontom szerint a Londoni Megállapodás rendszerének a diszkrimináció-tilalom szempontjából történő megítélésekor vagy az európai szabadalmak tiszteletben tartására kötelezetteket, vagy az európai szabadalmak megszerzőit (bejelentőket és szabadalmasokat) kell figyelembe venni, de a kötelezettek és a jogszerzők nem sorolhatók egyetlen homogén csoportba, hanem – jogi értelemben – két, egymástól jól elkülönülő alanyi körhöz tartoznak. A jogszerzők önálló homogén csoportot képeznek és tőlük elkülönülő homogén csoportba sorolhatók a kötelezettek. Hibás kiindulás ezért az, ha a külföldi jogszerző (jogosult) és a magyar kötelezett helyzetét vetjük össze; jogi értelemben ugyanis nem tartoznak egymás mellé, homogén csoportba.

Ha a Londoni Megállapodás hazai alkalmazásából kiindulva a kötelezettek csoportját vizsgáljuk a diszkrimináció szempontjából, a magyarországi kötelezettek helyzetét a megállapodásban részes többi országban működő kötelezettek – és nem a hazánkban szabadalmat szerző személyek – helyzetével kell összevetni. Ebben az összevetésben azt találjuk, hogy az ESZH hivatalos nyelvein kívüli nyelvek („kis” nyelvek) ismerőit nem sújtja diszkrimináció, hiszen az igénypontok fordítása az általuk használt nyelven éppúgy rendelkezésre áll majd, mint az ESZH hivatalos nyelvein. Megfelelőnek és arányosnak tűnik emellett az, hogy mind az ESZE-ben, mind a Londoni Megállapodásban a legszélesebb körben ismert európai nyelvekre (az angolra, a franciára és a németre) esett a választás, amikor az ESZH előtti eljárás nyelveit, illetve azokat a nyelveket kiválasztották, amelyek egyikén a Londoni Megállapodás szerződő felei megkövetelhetik az európai szabadalom teljes szövegének (illetve fordításának) rendelkezésre bocsátását.

A Londoni Megállapodás rendszerében a kötelezettek esetenként kétségtelenül arra kényszerülhetnek, hogy saját céljaikra saját költségükön készítsenek vagy készíttessenek fordítást az európai szabadalom teljes szövegéről. Ez mind a vállalkozás jogának gyakorlását befolyásoló közgazdasági feltételrendszer, mind pedig a hátrányos megkülönböztetés tilalma szempontjából vehet és vetett fel aggályokat. Úgy tűnik ugyanakkor, hogy ez az esetenként jelentkező fordítási igény és a vele járó költség nem számít aránytalan megterhelésnek. Semmi esetre sem tekinthető olyan megterhelésnek, amely az európai együttműködés alkotmányos követelményével és az európai szabadalmi költségek csökkentésének gyakorlati céljával ne volna kellően igazolható. Hasonlóképpen vitatható, hogy egyáltalán megterhelés-e, és ha az, vajon ésszerű indokkal nem igazolható-e a Londoni Megállapodásnak az a prognosztizált hatása, hogy a hazai vállalkozások az angol nyelv elsajátítására kényszerülnének. Ezt ugyanis leginkább az „kényszeríti ki” napjainkban, hogy a nyelvtudás egyre inkább az Európai Unió egységes piacán való részvétel elengedhetlen feltételévé válik az üzleti gyakorlatban.

A jogszerzők és a jogosultak oldalán a Londoni Megállapodás hatásai egyértelműen kedvezőnek tűnnek; a jogosultak közötti hátrányos megkülönböztetés kérdése fel sem vetődött (érthetően) az eddigi hazai vitákban. A jogszerzők (bejelentők) között mindazonáltal nyilvánvalóan előnyt élveznek azok, akik anyanyelvként vagy egyébként ismerik és használják az ESZH egy vagy több hivatalos nyelvét. A többi („kis”) nyelv ismerői számára ez hátrányt jelent, amit azonban az ESZE, valamint Végrehajtási Szabályzata (VSZ) és

Díjszabályzata kedvezményekkel és könnyítésekkel törekszik ellensúlyozni [ESZE 14. cikk (2) és (4) bek., VSZ 6. szabály, Díjszabályzat 12. cikk (1) bek.].

Megkockáztatható tehát, hogy a Londoni Megállapodás rendszerének bevezetése az előzőek szerint felállított csoportok tagjai között nem eredményezne hátrányos megkülönböztetést. A „homogén csoport” helyes megválasztásával a Londoni Megállapodást diszkriminatívnak láttató aggályok eloszlatatók. Ha pedig még e homogén csoportokon belül is felfedezni vélünk a Londoni Megállapodásnak betudható megkülönböztetést, a különbségtételre – úgy tűnik – található ésszerű indok, legyen az a költségcsökkentés gyakorlati kényszere vagy az európai együttműködés – már említett – alkotmányos követelménye. Hasonlóképpen nehéz volna önkényesnek, ésszerű indokot nélkülözőnek minősítenünk, hogy az ESZH hivatalos nyelveinek körét az angolra, a franciára és a németre szűkítették.

c) Az MSZTT-állásfoglalás és a MIE munkabizottságának jelentése szerint a Londoni Megállapodás rendszerének bevezetése, az ESZE 65. cikke alapján előírt fordítási követelmény enyhítése a jogállamiság és a jogbiztonság követelményeit sem elégítené ki, és ezért is alkotmányossági aggályokat vetne fel.

A jogbiztonság alkotmányos követelményére hivatkozó érvek elsősorban azt a feltételezést tükrözik, hogy a Londoni Megállapodás szerinti rendben a szabadalmas versenytársai, a „kötelezettek” a szabadalom teljes szövegét tartalmazó fordítás hiányában nem tudnák előrelátni magatartásuk lehetséges következményeit, azaz hiányozna a megalapozott üzleti döntésekhez szükséges kiszámíthatóság.

Az alkotmányossági követelmények és a Londoni Megállapodás szerinti rendszer összevetésekor mindenekelőtt abból érdemes kiindulnunk, hogy az európai szabadalom terjedelmén és az európai szabadalomból eredő jogokon, az oltalom tartalmán semmit nem változtat az a körülmény, hogy a szabadalom teljes szövegét vagy csak az igénypontjait fordítják le. Nem válnak emiatt változékonnyá, kiszámíthatatlanná sem a szabadalmi jogszabályok előírásai, sem egy konkrét szabadalomból folyó jogok. A jog egyik részterületként a szabadalmi jog épp olyan világos, egyértelmű, működésében és következményeiben épp olyan kiszámítható és előrelátható marad, mint abban az esetben, ha az ESZE 65. cikke alapján a szabadalom teljes szövegének fordítását megköveteljük.

A fordítás kijavítása „írhatja át” utólag a szabadalom terjedelmét, és változtathat ez úton a szabadalmas versenytársai által korábban megismert feltételrendszeren, ezt a problémát azonban megfelelően kezeli az ESZE 70. cikke (4) bekezdésének a) pontja és az Szt. 84/K. §-ának (6) bekezdése.

Önmagában tehát az európai szabadalom teljes szövegét tartalmazó fordítás hiánya nem teszi kevésbé kiszámíthatóvá, kevésbé előreláthatóvá a szabadalommal kapcsolatos jogi helyzetet, attól, hogy a szabadalom teljes szövegét nem, hanem csak az igénypontjait fordítják le, nem válnak változékonnyá, az idő előrehaladtával kiszámíthatatlanná a szabadalomból eredő jogok.

A teljes fordítás hiánya legfeljebb az európai szabadalom megismerhetőségét illetően teremt kedvezőtlen feltételeket, nem az oltalom tartalmának időbeli változékonyságát idézi elő. Ha nem áll rendelkezésre az európai szabadalom teljes szövegének fordítása, az kétségtelenül megnehezítheti a potenciálisan érintettek számára, hogy a szabadalomból eredő

jogokról magyar nyelven tájékozódjanak. Jogbiztonsági szempontból tehát – úgy tűnik – annak lehet döntő jelentősége, hogy a magyar nyelven rendelkezésre álló igénypontok elegendő tájékoztatást adnak-e, kellő biztonságú útmutatással szolgálnak-e az üzleti viszonyokban egyébként szokásos körültekintéssel eljáró vállalkozások számára fejlesztési, beruházási, gyártási, forgalmazási, vagy egyéb üzleti döntéseik meghozatalához.

A viszonylagos jogbiztonság magyar alkotmánybírósági tanának [16/1996. (I. 3.) AB. hat.] figyelembevételére okkal indíthat minket arra a következtetésre, hogy a jogbiztonság hazai alkotmányossági szűrőjén nem akadna fenn a Londoni Megállapodásnak a hatályos szabadalmi jogunkénál enyhébb fordítási követelményrendszere. Az igénypontok magyar nyelven való hozzáférhetővé tétele ugyanis lehetővé teszi az érintettek számára, hogy a szabadalom tárgyával, terjedelmével, a belőle folyó jogokkal legalább nagy vonalakban tisztába kerüljenek. Okszerű gazdálkodást folytató, az üzleti viszonyokban szokásos körültekintéssel eljáró vállalkozás pedig nem mulasztja el, hogy közelebbről tájékozódjon a tevékenysége szempontjából relevánsnak tűnő, az érdekkörébe eső szabadalmak pontos tartalmáról és terjedelméről. Ezt megteheti a teljes fordítás elkészíttetése útján, de – talán még inkább – a hiteles (azaz az ESZH előtti eljárás nyelvén készült) szöveg tanulmányozásával. Aligha hihető, hogy ésszerűen gazdálkodó, körültekintően fejlesztő vállalkozás – ahogy a MIE munkabizottsága írja – többéves kutató és fejlesztő munkába vágna bele, gyártóüzemet létesítene anélkül, hogy az ilyen irányú tevékenységét akadályozó vagy korlátozó európai szabadalom hiteles szövegét előtte ne tanulmányozná. Nem takaródzhatnak a jogbiztonság követelményével olyan vállalkozások, amelyek ilyen nagyfokú üzleti negligenciát tanúsítanak.

Ebben az összefüggésben említést érdemel: a szabadalombitorlás jogkövetkezményeit is befolyásolhatja, hogy a szabadalom teljes szövege nem áll rendelkezésre a bitorlás helye szerinti állam hivatalos nyelvén, és ezért azt az állítólagos bitorló adott esetben nem ismerhette meg ezen a nyelven. Ez a körülmény a felróhatóságon alapuló szankció, a kártérítés alkalmazására gyakorolhat döntő befolyást. Erre láthatunk példát a közösségi szabadalomról szóló rendelet tervezetében.¹⁴

Másfelől – úgy tűnik – nincs olyan alkotmányos követelmény, hogy a gazdasági vállalkozások működési feltételeit – akár csak áttételesen, illetve eshetőlegesen – érintő valamennyi iratnak mindig rendelkezésre kell állnia magyar nyelven is. (Ha volna ilyen követelmény, az – közösségi jogi szempontból – nehezen értelmezhető viszonyba kerülne az Európai Bíróságnak a Kik-ügyben hozott – az előzőekben röviden ismertetett – ítéletével.) A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény (Jat.) 18. §-ának (2) bekezdéséből sem következik ilyenféle követelmény. Igaz ugyan, hogy e rendelkezés szerint a jogszabályokat a magyar nyelv szabályainak megfelelően kell megszövegezni, e szabály azonban csak a jogszabályokra vonatkozik, mint ahogy az Európai Bíróság is gyakorlatilag csak a közösségi jogszabályok esetében mutatkozott késnek arra, hogy elismerje az Európai Unió hivatalos nyelveinek egyenlőségét. A szabadalom viszont nem jogszabály, még akkor sem, ha figyelembe vesszük, hogy jogszabály (az Szt., illetve az ESZE) alapján adják meg, illetve, hogy abszolút szerkezetű – a szabadalmason kívül, vele szemben mindenki mást kötelező – jogviszonyokat eredményez.

¹⁴ Ld. a közösségi szabadalomról szóló rendelet tervezetének legutóbbi változatát: 7119/04, PI 28, Brussels, 8 March 2004, hozzáférhető az ESZH „*microsite*”-jén, i.m. (12).

III. Gazdasági és nyelvvédelmi érvek a Londoni Megállapodás ellen

Nem hihetjük azt, hogy a Londoni Megállapodással kapcsolatos viták kizárólag a jog világában zajlanak. Sőt, még azzal a feltételezéssel sem élhetünk, hogy a megállapodás rendszeréről kimondott ítéletnek elsősorban jogi érveken kell alapulnia. Csupán ennek az írásnak állnak a középpontjában a jogi (főként alkotmányossági) megfontolások, valójában legalább ekkora – ha nem nagyobb – súlyúak azok a gazdasági, illetve nyelvvédelmi szempontok, amelyekre a hazai viták is ráirányították a figyelmet. Nem tekinthetünk el ezért ez utóbbi szempontok vázlatos bemutatásától sem.

A Londoni Megállapodás gazdasági olvasatát talán a MIE munkabizottságának vitairata fejt ki a legmarkánsabban.¹⁵ Ez az olvasat azonban defenzív és pesszimista szemlélettel készült. E felfogás szerint a magyar vállalkozó (feltaláló, kutató) soha nem tanul meg angolul (de még olyan szinten sem, hogy legalább olvasni tudjon a szakterületén), soha nem lép ki külpiacra, illetve az EU egységes belső piacára, és sohasem fog szabadalmat (különösképp nem európai szabadalmat) szerezni. Ellenben rendszeresen olvassa a magyar nyelvű szabadalmi elírásokat, és ez elég is neki ahhoz, hogy lépést tartson a technika globális fejlődésével.

A MIE munkabizottsága súlyos aggályokra okot adó tényként azonosítja, hogy a magyarok nem tudnak nyelveket, sőt, ezt valóságos örök átoknak tartja, látszólag arról is lemondva, hogy honfitársainkat nyelvtanulásra ösztökéljük.

A MIE munkabizottságának hipotézise szerint e csapnivaló nyelvtudás ellenére a hazánkban készülő fordítások kitűnőek, visszaadnak minden nyelvi és technikai árnyalatot, sőt, gazdagítják anyanyelvünket.

A bizottság úgy látja, hogy a Londoni Megállapodáshoz való csatlakozás folytán a hazánkban hatályosított európai szabadalmak száma tízszeresére növekedne, miközben az esetileg szükségessé váló fordítások költsége a magyar vállalkozókat terhelné.

Mindezekre a jórészt indokoltnak, de talán eltúlzottnak tűnő aggályokra válaszképpen a következők hozhatók föl.

Az ESZE-hez való csatlakozást megelőző felmérés¹⁶ szerint csupán a megkérdezettek 7%-a jelezte: számára problémát fog jelenteni, hogy a leírás – a PCT rendszerében megszokotthoz képest – az európai szabadalmak esetében csak hosszabb idő elteltével áll majd magyarul rendelkezésre.

Az ESZE régebbi szerződő államainak egyöntetű tapasztalata, hogy az európai szabadalmak fordításait alig, csupán elvétve tanulmányozzák.

Fontos szempontnak látszik az is, hogy – az ESZE 65. cikke és az Szt. 84/H. §-a szerinti rendben – csupán (jó esetben) négy-hat év elteltével készül el és áll rendelkezésre az európai szabadalom teljes szövegének magyar fordítása, ami – a technikai fejlődés mai üteme mellett – már túl későn van. A lépéstartáshoz sokkal korábban szükség van az információra, a jelenlegi rendben készült fordítások műszaki információs értéke ezért csekélynek mondható.

¹⁵ MIE, i.m. (1), 5-12. old.

¹⁶ Ld. a 2002. évi Szt.-módosítás indokolásának IV. 9. pontját.

Ismeretes viszont, hogy az európai szabadalmi rendszert a magyar vállalatok (főként a kis- és középvállalkozások) túlnyomó része a magas költségek miatt nem tudja igénybe venni.¹⁷ Ezért nem lehet közömbös számunkra, hogy a Londoni Megállapodás – a hivatalos becslés szerint¹⁸ – mintegy ötven százalékkal csökkentené az európai szabadalmak fordítási költségeit. Ez még akkor sem maradhat közömbös számunkra, ha mérlegeljük azt is, hogy a magyar vállalkozók a megállapodás előnyeit a részes országokban akkor is élvezhetik, ha Magyarország nem csatlakozik a megállapodáshoz. A megállapodás ugyanis csak akkor tudja kifejteni kedvező – költségkímélő – hatását, ha annak részesévé válik az ESZE-tagállamok „kritikus tömege”. Ehhez – legalább minimális mértékű – európai szolidaritás szükségeltetik; ennek hiányában valóban értelmét veszítené a Londoni Megállapodás. Ugyanakkor persze látni kell azt is, hogy az európai szolidaritás e szerény megnyilvánulásából ugyanúgy hasznot húzhatnak az amerikai és a japán jogszerzők, mint európai versenytársaik.

A fordítás költségét – alapesetben – a Londoni Megállapodás szerint is a szabadalmas viseli: az igénypontok fordítását az ESZE 65. cikke szerinti rendben kell benyújtania [1. cikk (3) bek.], jogvita esetén pedig az ő költségén kell elkészíteni a teljes szöveg fordítását (2. cikk). Ezért csupán abban az esetben kell az érintett magyar vállalkozásnak a saját költségén elkészíttetnie a teljes szöveg fordítását, ha azt – jogvitán kívül is – valamiért szükségesnek ítéli. Ez esetenként valóban költségekkel járhat, ezt azonban azoknál a magyar vállalkozásoknál, amelyek európai szabadalmat kapnak, ellensúlyozná a fordítási költségekben a külföldön, azaz a Londoni Megállapodás rendszerét alkalmazó országokban – a megállapodás alapján – elért megtakarítás.

S végül: semmilyen eddigi tapasztalat nem támasztja alá, hogy a „validált”, azaz a hazánkban hatályosított európai szabadalmak száma ugrásszerűen – a MIE munkabizottsága által jósolt tízszeres mértékben – emelkedne a Londoni Megállapodáshoz való csatlakozás következtében. Az európai szabadalmak egyes országokban történő hatályosításáról hozott vállalkozói döntéseket általában ennél súlyosabb gazdasági, piaci megfontolások szokták vezérelni. Nem mulaszthatjuk el annak kimutatását sem, hogy a munkabizottság jóslatának beigazolódása esetén sem csak kedvezőtlen hatásokkal számolhatnánk, hiszen a hatályosított európai szabadalmak ilyen mértékben felszökő száma növekvő munkaterhet és élénkülő ügyfélforgalmat eredményezne a hazai jogi képviselők oldalán, ami komoly mértékben megerősítené a – hazai vállalkozásokat is kiszolgáló – iparjogvédelmi infrastruktúrát, továbbá többletforrásokat bocsátana (a díjbevétel emelkedésével) az MSZH és a többi kormányzati szereplő számára ahhoz, hogy az innovációs és a szabadalmi politika fontos célkitűzéseit megvalósíthassák, fokozva ezzel is a magyar nemzetgazdaság versenyképességét.

A képzeletbeli fegyvert természetesen azonnal le kell tennünk a magyar nyelv jövőjéért érzett aggodalom előtt. Ha bizonyítható (vagy akár csak valószínűsíthető), hogy a Londoni Megállapodás rendszerén való kívül maradás akár a legcsekélyebb mértékben is hozzájárulhat anyanyelvünk teljes gazdagságában való megóvásához, azt gyakorlatilag döntő érvnek tekinthetjük. Döntő érvnek, akármilyen emocionálisan cseng is.

IV. Az ESZE 65. cikkének új olvasata

¹⁷ *Ficsor Mihály, Hajdú Tamásné, Kiss Marietta, Penyigey Krisztina: Elemzés a számítógéppel megvalósított találmányok szabadalmazhatóságáról szóló irányelvjavaslathoz fűződő hatásokról, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2004. december, 17-20. old.*

¹⁸ *Ingo Kober: Az európai szabadalmi rendszer jövője az új államok csatlakozása után, Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Szemle, 2003. április, 41. old., 6.2. a) pont.*

A 2002. évi Szt.-módosítás indokolása szerint az európai szabadalmi leírások magyar nyelvű fordítását azért kell megkövetelni, mert *„így biztosítható, hogy csak a valós, a tényleges gazdasági érdekeltséghez is köthető oltalmi igényeket érvényesítsék hazánkban.”* A Londoni Megállapodásnak az ESZE-hez való csatlakozással egyidejű ratifikációja ellen is – egyebek mellett – azzal érvel az indoklás, hogy *„e megállapodás alapján ... nem volna megkövetelhető az európai szabadalmak szövegének magyar fordítása, ami ... kiiktatná a fordítási követelménynek a valós gazdasági érdekeltséghez nem köthető oltalmi igényeket kiszűrő hatását.”*

Ebből kiindulva kísérelhetjük meg az ESZE 65. cikkének új megközelítését.

E megközelítés nem a fordításra, a szigorúan (és az ESZE-vel talán nem teljes összhangban) értelmezett feltárási követelményre helyezi a hangsúlyt, hanem a „validálásra”, az európai szabadalomnak az ország területén való hatályosítására. Ebben a megközelítésben a 65. cikkben alapuló – akár teljes, akár csak az igénypontokra korlátozódó – fordítási követelmény az első szűrő, amelyen a valós gazdasági érdekeltséghez nem köthető oltalmi igények fennakadhatnak; a további szűrést az éves (emelkedő összegű) fenntartási díjak végzik el. E felfogásban az ESZE 65. cikkén alapuló „első szűréshez” elegendő az is, ha az igénypontok fordítását követeljük meg az európai szabadalom magyarországi hatályosulásához.

Az új megközelítés kiterjedne a fordítási követelmény teljesítésének elmulasztásához fűzött jogkövetkezmény, vagyis az ESZE 65. cikke (3) bekezdésében lehetővé tett és az Szt. 84/H. §-ának (7) bekezdésében előírt *ab initio* hatálytalanság felülvizsgálatára is. A Londoni Megállapodás rendszerében a leírás lefordíttatásának elmulasztásához értelemszerűen nem társulhat ilyen jogkövetkezmény. Nem gátolja azonban semmi sem az ESZE 65. cikkében, sem a Londoni Megállapodásban, hogy valamely szerződő állam a fenntartási díjból adott kedvezménnyel ösztönözze az európai szabadalom teljes szövegének lefordíttatását és az ilyen fordítás hozzáférhetővé tételét. E konstrukcióban az európai szabadalom hatályosításához elegendő volna az igénypontok fordításának benyújtása, viszont az így hatályosított európai szabadalom után magasabb összegű fenntartási díjat kellene fizetni, mint abban az esetben, ha a szabadalom teljes szövegének fordítását benyújtják, mivel ez utóbbit a fenntartási díjból engedett kedvezmény „ismerné el” és ösztönözné. Méltányosnak és a fenntartási díj rendeltetésével összhangban állónak tűnik, hogy a fenntartási díj összege alacsonyabb legyen akkor, ha az európai szabadalom teljes szövegének fordítása rendelkezésre áll, mint akkor, ha az európai szabadalom csupán az igénypontok magyar fordítása alapján hatályosul hazánkban. Az utóbbi esetben beszedett magasabb összegű fenntartási díjak pedig – legalább részleges – fedezetet nyújthatnak arra, hogy az európai szabadalmak teljes fordítása iránti eseti igényeket az MSZH állami feladatként elégítse ki.